

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Оцінювання і облік майна підприємства**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Оцінювання і облік майна підприємства
Викладач (-і)	Івасюк Н.Б. к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	nadiya.melnyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб якісно виконувати завдання щодо оцінки та визначення вартості усіх видів об'єктів бухгалтерського обліку та оподаткування у процесі навчання та в ході професійної діяльності у сфері бухгалтерського обліку. Тому у курсі представлено основні принципи, підходи, методи та інструменти, які потрібні для здійснення обґрунтованої та достовірної оцінки об'єктів бухгалтерського обліку. Дисципліна охоплює тематичні блоки, що необхідні для формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття, принципи, засвоєння теоретичних засад щодо підходів та методів оцінювання майна підприємства і їх облікового супроводження. Вивчення теоретичних та практичних особливостей оцінювання та обліку майна підприємства є підґрунтям для підтвердження достовірної інформації про вартість майна суб'єктів господарювання.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою вивчення дисципліни полягає у формуванні системи теоретичних знань про категорії, поняття, бази оцінки, методичні підходи, набуття студентами теоретичних знань щодо порядку здійснення оцінки об'єктів обліку, формування умінь і навичок оцінювання різноманітних об'єктів обліку на підприємствах, здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері оцінки майна підприємства та відображення отриманих результатів у системі рахунків бухгалтерського обліку. Можна виділити такі основні цілі курсу: вивчення ролі і значення оцінки і її облікового супроводу в сучасних економічних умовах, принципів, критеріїв та методики оцінки господарських засобів і джерел їх формування відповідно до основних класифікаційних груп та умов проведення оцінки, процесу визначення вартості об'єктів обліку у контексті сучасних нормативних вимог законодавства України та Міжнародних стандартів обліку, оволодіння студентами теоретичних засад оцінювання майна підприємства як цілісного майнового комплексу, визначення вартості окремих складових його активів та обґрунтування напрямів та шляхів зростання вартості підприємства, облікове забезпечення усіх аспектів оцінювання майна підприємства, засвоєння організації та методики обліку майна у процесі прийняття ефективних управлінських рішень з урахуванням стратегії розвитку суб'єкта господарювання в умовах невизначеності, ризику та асиметричності інформації.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Компетентності: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов. ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК04. Здатність працювати автономно. ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у	

звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Програмні результати навчання:

ПРО2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРО3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРО5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРО8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
3	071 Облік і оподаткування	Другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Теоретичні аспекти оцінювання та обліку майна підприємства 1.1. Право власності та його елементи. 1.2. Завдання та основні поняття оцінки і обліку вартості майна, 1.3. Поняття і класифікація об'єктів оцінки: майно, матеріальні і нематеріальні активи, майнові і немайнові права, обтяжлива і обмежувальна правомочність. 1.4. Нормативно-правова регламентація оцінювання і обліку майна підприємства. 1.5. Принципи оцінювання майна підприємства.	2/-	2/-	8/10
Тема 2. Інформаційне забезпечення оцінювання та обліку майна підприємства 2.1. Сутність та види інформаційних ресурсів для здійснення оцінки вартості підприємства. 2.2. Інфляційне корегування, нормалізація та трансформація бухгалтерської звітності. 2.3. Основні співвідношення в аналізі фінансової звітності.	2/1	2/-	8/10

2.4. Сучасні методи обробки інформації для цілей оцінки. 2.5. Об'єкти в матеріальній формі. 2.6. Нематеріальні активи. Цілісні майнові комплекси. Майнові права. 2.7. Методичні підходи оцінювання та обліку майна підприємства.			
Тема 3. Витратний підхід оцінки вартості підприємства та його відображення в обліку. 3.1. Економічний зміст та сфера застосування витратного підходу. 3.2. Методи витратного підходу: метод прямого відтворення та метод заміщення. 3.2. Ринкова вартість підприємства як різновид ринкової вартості його активів та зобов'язань. Метод чистих активів. 3.3. Метод ліквідаційної вартості. Поняття ліквідаційної вартості, її види. 3.4. Оцінювання майна підприємства при витратному підході у системі рахунків обліку.	2/1	2/1	8/12
Тема 4. Дохідний підхід оцінки вартості підприємства та його відображення в обліку. 4.1. Умови застосування, методи дохідного підходу. 4.2. Основні методи дохідного підходу : пряма капіталізація доходу та непряма капіталізація доходу. 4.3. Поняття грошового потоку. Види і моделі розрахунку грошового потоку. 4.4. Метод дисконтування грошових потоків. 4.5. Сутність, основні етапи та переваги застосування методу прямої капіталізації. 4.6. Оцінювання майна підприємства при дохідному підході у системі рахунків обліку.	2/1	2/1	9/12
Тема 5. Порівняльний підхід оцінки вартості підприємства та його відображення в обліку. 5.1. Умови застосування та джерела інформації порівняльного підходу 5.2. Основні методи порівняльного підходу. 5.3. Поняття мультиплікатору та його види. 5.4. Оцінювання майна підприємства при порівняльному підході у системі рахунків обліку.	2/1	2/1	9/12
Тема 6. Особливості оцінювання та обліку окремих видів активів. 6.1. Оцінювання та облік нерухомості. 6.2. Оцінювання та облік машин та обладнання, транспортних засобів. 6.3. Оцінка та облік вартості товарно-матеріальних запасів. 6.4. Оцінювання та облік нематеріальних активів.	2/1	2/1	9/12
Тема 7. Оцінювання та облік бізнесу (цілісного майнового комплексу і підприємства). 7.1. Аналіз балансу і способи його реконструювання. 7.2. Поняття основного і оборотного, власного і позикового капіталу. 7.3. Переоцінка вартості основних поза оборотних активів. 7.4. Основні способи оцінки бізнесу: метод вартості чистих активів, особливості витратного підходу, метод укрупненої оцінки технічного стану, особливості методів	4/1	2/-	9/12

капіталізації і порівняльних аналогів. 7.5. Оцінка і облік часток у підприємстві (бізнесі). Оцінка і облік корпоративних прав (акцій, доль і паїв). Оцінка і облік повних і часткових інтересів (контрольних, неконтрольних, блокуючих пакетів акцій). Моделі розрахунку ринкової вартості акцій і облігацій.				
Разом		16/6	14/4	60/80
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна шкала – оцінка формується наростаючим підсумком протягом семестру: Практичні заняття – 90 балів. Самостійна робота – 10 балів. Загальна оцінка за курс відображається за шкалою: “відмінно” (90-100 балів) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” (70-89 балів) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках; “задовільно” (50-69 балів) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” (до 50 балів) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.			
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв’язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.			
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 год. для денної форми навчання та 80 год. – заочної. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання університету (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/8532). Також відповідно до графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.			
Підсумковий контроль	Підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.			
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті			

	інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). <i>Інтерактивні методи навчання</i> – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи однокласників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод). <i>Практичні методи навчання</i> – передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. <i>Інноваційні методи навчання</i> – поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проєктно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Mentimeter. <i>Методи дистанційного навчання</i> – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.
--	---

7. Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату> та ін.

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Академічну заборгованість студенти здають відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Неформальна освіта: у студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки (3-5 балів), пройшовши онлайн курси на платформі Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Також приймаються сертифікати, які підтверджують проходження курсів студентом на інших платформах неформальної освіти. Як правило, студент попередньо повинен погодити з викладачем коректність обраного курсу. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, зданих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

8. Рекомендована література

1. Верига Ю.А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік: навч. посіб. К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 438 с.

2. Воронін В. О Аналітика ринку нерухомості : методологія та принципи сучасної оцінки: монографія. Львів : видавництво “Магнолія”, 2014. 304 с.
3. Гохберг І. І. Оцінка машин і обладнання :навч.-практ. посіб. Київ : НПП «Приоритети»,
4. Гудзь Н.В., Денчук П.В., Романів Р.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. [2-ге вид., перероб і доп.]. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
5. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Закон України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” №2658-III від 12.07.01 р.: [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Міністерства фінансів України 30.11.1999 № 291. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
8. Кирилюк Є. М. Економічне оцінювання : навч. посібн. Черкаси : Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. 223 с.
9. Кучеренко В. Р. Оцінка бізнесу та нерухомості : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 200 с.
10. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія К. : КНЕУ, 2006. 256 с.
11. Методологія і практика оцінювання у фінансовому обліку: [монографія]. Г. Нашкєрська ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 426 с.
12. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
13. Національний стандарт № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав”: затв. Постановою КМУ від 10.09.2003 р. № 1440. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1440-2003-п>
14. Національний стандарт № 2 “Оцінка нерухомого майна”: затв. Постановою КМУ від 28.10.2004 р. № 1442. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1442-2004-п>
15. Національний стандарт № 3 “Оцінка цілісних майнових комплексів”: затв. Постановою КМУ від 29.11.2006 р. № 1655. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1655-2006-п>
16. Національний стандарт № 4 “Оцінка майнових прав інтелектуальної власності”: затв. Постановою КМУ від 03.10.2007 р. № 1185. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1185-2007-п
17. Оцінка активів підприємства: навч. посіб за заг. ред. Ю.В. Панасовського. Суми : Університетська книга, 2009. 512 с.
18. Пазинич В.І., Свистун Л.А. Оцінка об'єктів нерухомості: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 434 с.
19. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 і зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2011 р. за №1557/20295 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
20. Платонов Б. О Основи оціночної діяльності: підручник. Київ : НАКККіМ, 2013. 227 с.
21. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : Каравела, 2019. 560 с.
22. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
23. Про затвердження Методики оцінки майна: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1891 (зі змінами та доповненнями відповідно до Постанови КМУ №224 від 20.02.2019 р.). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1891-2003-п>.
24. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. К. : Алерта, 2016. 928 с.
25. Фінансовий облік : підручник; 3-тє вид., доп. та перероб. Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.
26. Храпкінка В. В. Оцінка бізнесу: Навч. посіб. Київ, 2015. 320 с.
27. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік. Видавництво: Центр учбової літератури. 2020. 424 с.
28. Шульга Н. П., Арістова А.М., Недєря Л.В. та ін. Оцінка вартості банку : навч. посіб. Київ : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2012. 196 с.

[http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – Верховна Рада України
[http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua) – Міністерство фінансів України
[http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – Державний комітет статистики України
[http:// www.buhgalteria.com.ua](http://www.buhgalteria.com.ua) – Газета «Бухгалтерія»
[http:// www.dtki.com.ua](http://www.dtki.com.ua) – Видавничий дім «Галицькі контракти»
[http:// www.balance.ua](http://www.balance.ua) – Український бухгалтерський журнал «Баланс»
<http://www.vobu.com.ua> – Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік»
[http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

Викладач

Івасюк Н.Б.